

som saa fuldstændig klar, vil der kunne raades Bod derpaa til tredie Behandling. Skulde dette ikke være Tilfældet, vil der dog kunne vindes, vel ingenlunde det, der er ønskeligt, men dog Noget, naar den høitærede Justitsminister til dette Thing vilde afgive sine Uttringer om det Indhold, han vil lægge ind i de nye Forfatningsudkast, der skal forelægges Island. Hvis nemlig den høitærede Justitsminister er af samme Anskuelse som jeg, og hvis han for dette Thing vil erklære, at han i det nye Udcast, som efter hans Foranstaltning vil blive forelagt Islands Althing, ikke vil lade indflyde nogen Bestemmelse, som hører under Rigets almindelige Lovgivningsmagt, have vi dog altid deri den Betyggelse, som er knyttet til Ministerens Person, til hans Ord og til hans Forbliven i Ministeriet. Men det er klart, at den almindelige Betyggelse, som Lovgivningsmagten ellers fordrer i Anliggender, som ofte have langt mindre Betydning end dette, vil ikke naaes derved, men kun ved en forandret Affattelse af Lovforslaget. — Efter disse Betragtninger over Lovforslagets Affattelse skal jeg tillade mig at gaae over til det Hovedændringsforslag, som er stillet, nemlig Fleertallets Forslag om at fastsætte et andet Tilskud end det af Regjeringen foreslaaede. Mindretallet, hvortil jeg hører, troer, at der er Føte til at følge Regjeringen i dette Punkt. Der er navnlig tre Grunde, hvorfor jeg troer dette. Den første Grund er den, at Island i Aarhundreder har lidt haardt, forholdsviis haardere end nogen anden Deel af Riget, af uheldige Regjeringsprinciper, af uheldige Regler ved Nationaloekonomiens Anvendelse i Statsstyrelsen. Den anden Grund er den, at Island for Diebliffet staaer overordentlig langt tilbage, staaer tilbage i en Grad, som man neppe gjør sig nogen Forestilling om, naar man ikke specielt gjør sig bekendt dermed. Det staaer tilbage med Hensyn til de meest nødvendige Foranstaltninger for et ordnet Samfundsliv. Den tredie Grund er endelig den, at naar Regjeringen skjønner, at det, som den har foreslaaet, er Prisen for en lykkelig og venstabelig Overenskomst med Islands Althing, er der Ingen her i Salen, som har Midler til at skjønne over, at denne Overenskomst kan naaes

paa nogen anden Maade. Dette er den politiske Side af Sagen, og Hensynet dertil har en overordentlig Bægt. — De Herrere maae tillade mig at behøje de to første Grunde, den, som jeg henter fra Fortiden, og den, som jeg henter fra Islands nuværende Tilstand, med et Par Ord. Til det, som Island i Fortiden har lidt ganske overordentlig af, regner jeg ikke fortrinsviis Salget af Eiendomme, som tidligere have tilhørt Island særligt, thi saadanne Salg ere jo foregaaede ogsaa i andre Dele af Riget, og den ene Deel af Riget kan jo accurat med samme Ret beklage sig over Salget af saadanne Eiendomme, som den anden, derpaa lægger jeg ikke Bægten; men derimod lægger jeg Bægt paa, at Island i Aarhundreder har lidt haardt og smerteligt og i en saadan Grad, at Skaden langt fra kan være oprettet, af det Handelsmonopol, som har eksisteret der. Jeg har i de sidste Dage seet, at der har været gjort Forsøg — ikke her i Salen, men ellers i en offentlig Forsamling — paa at nedsette Virkningen af dette Forhold. Jeg havde ikke troet at behøve at komme tilbage dertil, men da saadanne Forsøg ere gjorte, troer jeg dog, det er vor Pligt, fra mine Anskuers Standpunkt, at gjøre opmærksom paa, hvor tung Betydningen af dette Monopol har været. Klagerne over den indskrænkede Handel paa Island strække sig tilbage til en Tid, som Mange maaffee ikke tænke sig det. Der er fra Island indgivet et Andragende til Regjeringen i Aaret 1592, om at det maatte blive aabent for Enhver at seile og handle paa Island. Denne Klage blev afflaaet ved en kongelig Kundgjørelse af 9de Mai 1593, hvori det siges, at „efterdt det befindes udi mange adskillige Maader at være det ganske Land og menige dets Indbyggere til største Skade og Fordærw, at det skulde være hver Mand frit foruden Bore Pasbreve fornævnte Land (o: Island) at beselle,“ kan det „ingenlunde tillades eller bevilges“. Trangen til en fri Handel paa Island, der allerede har faaet sit Udtryk i en saa fjern Fortid, er det allerede dengang afflaaet at opfylde. Dette Forhold er derpaa under forskjellige Former, men altid under strenge Former, blevet fortsat lige til Slutningen af forrige Aarhundrede. Jeg finder saaledes, at det islandske